

Maria GOOS

VOLGENS JACQUELINE
MAANDAG, NPO 2, 21:25 UUR

Vervolg op dramaserie Volgens Robert, over een huisarts in midlifecrisis, waarin ditmaal de hoofdrol weggelegd is voor zijn vrouw, Jacqueline. Met Peter Blok en Jacqueline Blom.

TOEN MARIA GOOS (59) HET SCENARIO VOOR 'VOLGENS ROBERT SCHREEF', OVER EEN HUISARTS IN MIDLIFE, WIST ZE NOG NIET DAT ZIJ EN HAAR MAN ER MIDDENIN ZATEN. NU, RUIM TWEE JAAR LATER EN INMIDDELS GESCHIEDEN, IS ER EEN VERVOLG: 'VOLGENS JACQUELINE'.

D

‘Dag.’ ‘Hee hoi.’ ‘Hallo.’ Maria Goos loopt op haar slippers over ‘De Dijk’, de Haarlemmerdijk in Amsterdam, waar ze inmiddels bijna drie jaar woont. Ze kent iedereen; iedereen kent haar. De ex-vrouw van. Scenarioschrijfster. Vroeger was de volgorde andersom, of nee, toen was het nog ‘vrouw van’, maar sinds haar scheiding van acteur Peter Blok is ze vooral als de ex in het nieuws geweest. Ondergedompeld in een periode van rouw. Niet dat ze niet werkte: ze heeft alweer een tiendelige serie geschreven over een Italiaanse restaurantfamilie in de Nederlandse polder en – daarover

CV

Maria Goos (Breda, 1956) is (scenario)schrijfster. Aanvankelijk schreef ze voor toneel, later kwam daar steeds meer televisie bij. Haar grote doorbraak kwam in 1991, toen ze een van de bedenkers en schrijvers was van *Pleidooi*, over het wel en wee op een advocatenkantoor. Haar naam is verbonden aan vele belangrijke tv- en filmproducties van de laatste decennia, waaronder *Oud geld*, *Familie*, *Cloaca* en *Leef!* Voor Nsardin Dchar schreef ze *Oumi*, een monoloog over zijn Marokkaanse moeder. Afgelopen jaar hield ze zich bezig met het schrijven van *Volgens Jacqueline* en met de tiendelige serie *Familia*.

gaat dit gesprek – ze schreef het scenario van *Volgens Jacqueline*, het vervolg op *Volgens Robert*, over een man in een midlifecrisis. Laatstgenoemde serie schreef ze samen met Blok. Dat de dingen die ze verzonnen zo dichtbij hun eigen leven zouden komen, daar had ze, toen ze het begin 2012 schreven, nog geen benul van. Maar toen de serie een succes was en er een vervolg werd besteld, barstte de bom: 33 jaar huwelijk *blown away*. Als ze in die tijd in een ding geen zin had, was het om zich weer in de wereld van die man te verplaatsen. Maar niet schrijven was geen optie: ‘Dan zou ik ook de structuur in mijn leven kwijt zijn.’ Goos stelde voor het perspectief te veranderen, om Roberts vrouw Jacqueline centraal te stellen, een vrouw die aan de kant wordt gezet en zichzelf terug moet vinden. Het mocht.

Dat er veel van haar eigen leven in zit, is evident. ‘Ik kan het wel ontkennen, maar het gaat over een vrouw die een scheiding verwerkt en dat is nogal mijn situatie.’ Maar één-op-één is het ook niet helemaal geworden. Al was het maar omdat Jacqueline in de laatste, achtste aflevering is waar Goos nu ongeveer is, ruim twee jaar na de scheiding. ‘Ik moest Jacqueline een proces laten doormaken, waar ik zelf nog helemaal niet was.’

Op welk punt bevond je jezelf toen je aan het scenario begon? Ik was in shock. Ik heb het niet aan zien komen. Het ging wat minder, zoals je in elk lang huwelijk wel perioden hebt dat je elkaar even kwijt bent. Ik stelde voor om elkaar wat ruimte te geven en ging hier, op de Dijk wonen, in het huis hiertegenover. Niet met de gedachte dat ik niet meer terug zou gaan. Ik had toen ook nog geen

idee dat er een andere vrouw in het spel was. De gebeurtenissen raakten in een stroomversnelling en in plaats van dat ik terug ben gegaan, zijn we gescheiden en is het huis verkocht.

Ik had altijd gedacht dat ik, als me zoiets zou overkomen, heel veel zou gaan drinken. Het tegenovergestelde gebeurde: ik ging juist heel gezond leven. Mijn lichaam wilde geen zoet, geen drank, geen vet. En toen ik daarvan en van de ellende tien kilo af was gevallen en dacht: misschien moet ik mezelf verwennen met nieuwe kleren en een kledingwinkel inliep, werd ik misselijk van de aanblik. Al die kleren, al die prikkels. Ik heb me omgedraaid en ben weer weggegaan. Ik kon niets hebben.

In de eerste aflevering laat je Jacqueline heel dronken worden en *en plein public* tekeer gaan. Dat is verzonnen?

Die dronkenschap en je publiekelijk zo enorm misdragen heb ik ook wel gedaan, maar dat was lang voor de scheiding. Dat was denk ik in september 2007, de eerste keer dat ik weer dronk na de chemotherapie die ik had gehad tegen borstkanker. Het was de eerste keer dat ik weer uit was. Op een gegeven moment vond iedereen het welletjes en wilden de vrienden en het gezin weer naar huis. Maar ik raakte totaal in paniek. Ik wilde niet naar huis: daar stond het bed en daar was die chemo geweest. Ik wilde door, want dit leek mijn oude leven. Toen heb ik me erg misdragen.

Jacqueline is een type vrouw dat alles graag onder controle wil houden: de artspraktijk, het leven van haar man, haar kinderen. Herken je dat?

Het personage Jacqueline is ontstaan toen we *Volgens Robert* schreven. Peter en ik hadden haar zo opgetekend dat je begreep dat die man in zijn midlifecrisis moest breken met haar. We hadden een kleur nodig, zodat je alle gekkigheid die hij uithaalt een beetje begrijpt. Dan kom je al snel uit bij een vrouw, een archetype ook, die alles onder controle wil houden, een manager. Ik ben zelf niet zo, je moet mij sowieso niets laten managen. Ik ben een Brabander, meer bourgondisch inge-

steld. Wat ik herken, is de verkleving die Jacqueline en Robert hebben. Ze runnen samen die artspraktijk: werken samen, hebben samen een gezin, verzinnen samen dingen, hebben gezamenlijke vrienden. Daarbij zijn ze complementair aan elkaar. Dat waren Peter en ik ook. Hij met zijn rationaliteit, ik een gevoelswezen. We vulden elkaar aan. Een symbiose, zie ik nu, die ook iets beklemmends kan hebben.

Heeft Peter ook meegeschreven aan ‘Volgens Jacqueline’? Nee, dat ging echt niet. Ik heb hem de eerste twee afleveringen nog wel laten lezen, maar dat was zo absurd. Dat we dan met z’n tweeën professioneel en analytisch zaten te praten over een man die weg is gegaan bij zijn vrouw en of dat dan een beetje klopte.

Wilde hij de rol nog spelen eigenlijk? Of hij dat wilde, weet ik niet. Misschien voelde hij zich verplicht omdat ik het ging schrijven. Als hij er uit was gestapt, had hij het me ook op dat gebied, mijn broodwinning, nog behoorlijk moeilijk gemaakt.

Je scenario’s staan er om bekend dat ze uit het leven gegrepen zijn, invoelbaar en tegelijkertijd ironisch. Was het schrijven anders dit keer? Toen ik eraan begon was ik doodsbang. Ik wist zeker dat ik voor de eerste keer in mijn leven een *writer’s block* zou krijgen. Maar het schrijven is mijn redding geweest. In mijn scenario’s mengen fictie en non-fictie zich doorgaans naadloos. In *Volgens Robert* bleek het uiteindelijk veel meer realiteit dan wij ons realiseerden. We hebben misschien de situatie in ons eigen leven over het hoofd gezien omdat we het transporteerden naar twee fictieve personages. Bij *Volgens Jacqueline*, moest ik juist wat meer afstand nemen van mijn eigen leven. Ik moest haar een traject laten afleggen waarvan ik wist dat het ‘t mijne was, alleen zo ver was ik nog lang niet. Ik weet nog dat toen ik de eerste versie af had en het liet lezen aan de regisseur, de eindredacteur en de producent alle drie vonden dat Jacqueline

‘Ik luister graag naar de radio. Favorieten zijn O.V.T., TROS *Nieuwsshow*, *Spijkers met koppen*, *Holland Doc* met Coen Verbraak en NPO Radio 4. Met televisie heb ik een wat wisselvalligere relatie. Ik probeer altijd te kijken naar wat collega’s maken en heb met veel plezier naar de laatste lichting *One Night Stands* gekeken die van zeer hoog niveau waren dit jaar. Momenteel is mijn lievelingsprogramma *Rondkomen in de Schilderswijk*. Vooral ook om de prachtige zinnen die ik er hoor. Mijn lievelingszin van vorig jaar: ‘Ze heeft geprobeerd een poging tot zelfmoord te plegen.’

TV

‘te lang in haar verdriet bleef hangen’. ‘In haar verdriet bleef hangen?’ riep ik verontwaardigd uit: ‘Robert was een maand weg!’ Ze vonden dat Jacqueline weer ‘dingen moest gaan ondernemen’, ‘verliefd moest worden’.

Waren dat mannen of vrouwen? Drie mannen. Maar een van de drie, de regis-

niet zeggen dat het verwerpelijk is, maar ik kan het niet. Ik zou willen dat ik het zou kunnen. Toch zie ik bij die mannen ook wel...

Een herhaling van zetten? Ja. Voor *Volgens Robert* heb ik me verdiept in het fenomeen midlife. Je hebt een heel goede site, getreal.com, daar kun je precies de stappen zien, ook die vrouwen maken in de periode die de midlifecrisis heet. Ze ervaren het zelf als een heel persoonlijk proces, maar net als bij rouw of afscheid, is het eigenlijk een standaard proces: je hebt de fase van ontkenning, de fase van het goed proberen te maken, de woede en dan acceptatie. In een midlife gebeurt iets soortgelijks. Als je het aangaat – en dat is niet makkelijk, want het is heel heftig, er is moed nodig, dan kun je er als man/vrouw beter uit komen. Dan accepteer je je eigen beperkingen: je bent niet geworden wat je wilde zijn, je hebt niet gehaald wat je had gehoopt, maar in de acceptatie ligt het geluk. Als je voor die vreselijke pijn, die depressie, die midlife eigenlijk is, op de vlucht gaat, je heil zoekt in nieuwe dingen, de spreekwoordelijke motor, het roer dat omgaat, de nieuwe jonge vrouw, ja dan is de vraag of er iets zal veranderen. *Dokter Robert* is fulltime in de midlife beland.

Hoe loopt dat af? Ik ga geen uitspraken doen hoe het met andere mannen en zeker niet hoe het met Peter Blok zal aflopen, maar het personage Robert Finkelstein gaat gewoon hetzelfde traject lopen dat hij al gelopen heeft. En hij gaat echt tot de conclusie komen: *fucking hell*, waar ben ik eigenlijk mee

seur die het aanvankelijk zou doen, had zelf ook een scheiding meegemaakt. Hij was er alleen heel anders mee omgegaan dan ik. Ik denk dat mannen iets meer zijn van: neus snuiten en weer door. Ik zal

bezig? Wat ben ik er mee opgeschoten? En: wat heb ik veel opgegeven.

In ‘Volgens Jacqueline’ introduceer je in de eerste aflevering een personage een man van middelbare leeftijd die er blijkbaar goed doorheen is gekomen en die Jacqueline bijstaat. Hij zegt dat ze niet moet denken dat haar man niet heel gelukkig kan worden zonder haar. Hij zegt: ‘Als u er maar niet op rekent dat er rechtvaardigheid bestaat. Uw man kan heel goed, heel gelukkig worden zonder u.’ En dan zegt Jacqueline: zonder mij? Ze kan dan nog niet geloven dat ze ooit (weer) een leven voor zichzelf krijgt. Maar dat gebeurt wel. Ze wordt, als ze zichzelf heeft afgepeld, weer wie ze ooit was. En dat is een leukere vrouw dan de vrouw die ze in het huwelijk geworden was. Of dat voor mij ook geldt? Ik denk dat ik middenin dat proces zit. Er is me een tragedie overkomen, ik ben verlaten.

Peter heeft ervoor gekozen om weg te gaan. Maar hoe ik daar mee omga, dat

‘Ik kan niemand de schuld geven als het niet gaat zoals ik wil.’

kan ik niet op zijn bord gooien. Hoe ik dat doe, is aan mij. Ik kan niemand de schuld geven als het niet gaat zoals ik wil.

Je zegt dat Jacqueline aan het einde

van de serie al een stuk verder is dan in het begin. Waar is ze? Ze heeft zich losgemaakt van een vastgeroest patroon dat huwelijk heet. Ze heeft geleerd dat haar bestaansrecht niet is dat ze andere mensen moet redden. En ze is liever geworden. Dat vind ik de grootste winst. Dat ze er liever uitkomt.

Zal er bij jou ook iets soortgelijks gebeuren? Ik ben op de bodem geweest. Het gaat beter. Al weet ik dat er geen garantie is. Er is geen boekhouder die bijhoudt en zegt: nu heb je je portie ellende wel gehad, vanaf nu wordt het alleen maar leuker. Maar omdat er soms iets voorspellends zit in wat ik schrijf, heb ik het zekere voor het onzekere genomen en heb ik er voor gezorgd dat het met Jacqueline heel goed afloopt. Niet dat het leven voor haar alweer een groot feest is – dat zou ik ook beledigend vinden naar mensen die hier doorheen gaan, die weten wat een heel groot liefdesverdriet is – maar met haar gaat het goed. Heel erg goed. ←

COLUMN | PAUL WITTEMAN

DE QUIZ

‘Ik zou je ’t liefste in een doosje willen doen.’ Mooie zin. Komt uit de pen van Annie M.G. Schmidt. Het is de titel van een liedje

uit de comedyserie *Pension Hommeles* waarin Donald Jones een belangrijke rol speelde. Dat was in die tijd (jaren 60) op zich al bijzonder, een gekleurde acteur op de televisie, en daar kwamen dan die schitterende zinnnetjes van Annie M.G. Schmidt nog eens bij. *Pension Hommeles* was ver weggekropen in een duister hoekje van mijn geheugen, maar werd tevoorschijn getoverd door Kees Driehuis voorafgaande aan een bijzondere aflevering van *Per seconde wijzer*. Alle vragen hadden iets te maken met de VARA. Ik deed mee samen met Astrid Joosten. De vraag over Donald Jones was een proefvraag. We wisten het antwoord niet. Kees keek licht bezorgd. Dat beloofde weinig goeds voor de ‘echte’ uitzending. Hoe dat

is afgelopen zal ik hier niet verraden anders dan dat we als vrienden uit elkaar zijn gegaan met als dank een fles wijn en een VARA-klokje.

Per seconde wijzer en *2 voor 12* zijn de afgelopen decennia en tot op de dag van vandaag belangrijk geweest voor het kwaliteitsimago van de VARA en hebben al heel wat netmanagers overleefd. Dat is een niet geringe prestatie, waarvoor de bedenker Ellen Blazer alle lof verdient. Zij vormde ook lang het geweten van de programma's van Sonja Barend die mede door haar inbreng nooit plat werden, maar ook niet elitair. Net als de quizen.

Hoe bereid je je voor op *Per seconde wijzer*?

Niet. Ik had de namen van alle VARA-voorzitters uit mijn hoofd geleerd, maar daar werd niet naar gevraagd. Wel kwam er een foto van oud-voorzitter Jan Broeks langs die via een telefoonlijn verslag deed van de Elfstedentocht. Van die dingen, zou Kees van Kooten (*Uitlaat*) zeggen.

De uitzending was vijf november.